Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект!

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКО ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

Обн. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. ДВ. бр.63 от 15 Юли 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г.

§ 1. Ал. 2 на чл. 431 ГПК се изменя както следва:

„Всички държавни учреждения, общини, организации и граждани, са длъжни да оказват съдействие на съдебния изпълнител. Полицейските органи са длъжни незабавно да окажат съдействие на съдебния изпълнител при изпълнение на неговите функции.“

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 2. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в “Държавен вестник”.

МОТИВИ

***1. Причини, които налагат приемането*:**

1.1. След отмяната на чл. 15 от ЗЧСИ, който предвиждаше съдействие от страна на всички държавни органи и МВР (ДВ бр. 59 от 2007г. с аргумента, че въпросът ще се уреди еднакво за всички съдебни изпълнители в новия ГПК) и приетите изменения в чл. 431 от ГПК (ДВ бр. 42 от 2009г.), а именно – „Полицейските органи, кметовете на общини, райони или кметства са длъжни да оказват съдействие на съдебния изпълнител при ***мотивирано*** искане, ***ако противозаконно се пречи*** на изпълнението на служебните му задължения" се появи сериозен проблем, който застрашава ефективното принудително изпълнение и може да доведе до блокиране на съдебното изпълнение, провеждано от частни съдебни изпълнители (ЧСИ).

1.2. Цитираната разпоредба е неясна и логически противоречива, тъй като изисква мотивирано предварително писмено искане, но в същото време то трябва да се отправи, само ако противозаконно се пречи на изпълнението, което е възможно да се установи не предварително, а по време на самото изпълнение. Преченето на изпълнението е престъпление съгласно чл. 296 от НК, а цитираният текст от ГПК изисква съдействие да се оказва не дори по време, а едва след извършването на въпросното престъпление, което е абсурдно.

1.3. Така формулирана разпоредбата напрактика остави частните съдебни изпълнители без никакво съдействие от страна на държавните органи и особено от страна на органите на МВР, с което всъщност държавата абдикира от частното съдебно изпълнение и остави лицата, на които е възложила държавни функции по изпълнението на съдебните решения да се справят както намерят за добре. В същото време само за няколко години срещу ЧСИ и техни кантори бяха извършени 9 тежки престъпни посегателства.

1.4. Съгласно чл. 275, ал. 2 и 3 от ЗСВ, „държавните органи, длъжностните лица, организациите и гражданите са длъжни да окажат съдействие на държавния съдебен изпълнител при изпълнение на служебните му задължения. Държавният съдебен изпълнител може да поиска съдействие, а полицейските органи са длъжни да му го окажат незабавно, ако противозаконно се пречи на изпълнението на служебните му задължения". Заради редакцията на ГПК и текста на ЗСВ държавните органи и МВР напрактика преустановиха оказването на съдействие на частните съдебни изпълнители, в същото време на държавните се оказва такова в пълна степен, което създаде неравнопоставеност не само между двата органа по изпълнението, но и между гражданите и фирмите, образували дела при ЧСИ и тези при ДСИ. По този начин се провокира не

само нелоялна конкуренция, но и се нарушиха правата на гражданите на справедлив процес в разумен срок по смисъла на чл. 6 от ЕКПЧ.

1.5. В нито една европейска държава държавните органи и МВР, независимо от своята натовареност, не са освободени от задължението да съдействат на съдебното изпълнение, точно обратното. Частните съдебни изпълнители не са „фирми" за събиране на дългове, а длъжностни лица, на които държавата е делегирала държавна власт – принудителното изпълнение на съдебните актове. В същото време съдействието не се дължи просто заради самото качество на органите, а защото съгласно чл. 297 от ГПК, влязлото в сила съдебно решение следва не само да се зачита от всички държавни органи, а и е задължително за тях.

1.6. В един последващ момент, с оглед изпълнение на задълженията си, делегирани им от държавата, съдебните изпълнители ще бъдат принудени, като единствена алтернатива да използват услугите на охранителни фирми за съдействие при изпълнението, което ще доведе до значително увеличаване на разноските по делата за сметка на длъжника и би могло да компрометира професията и една реформа, поставена от Световната банка сред 10-те най-успешни в света за 2006г.

1.7. Абсурдът на разпоредбата се проявавя още по-ясно предвид изпълнението по АПК (тези дела не са никак малко и се увеличават все повече), при което на ЧСИ съдействие са длъжни да оказват всички държавни органи и МВР. Чл. 271, ал. 3 от АПК предвижда, че „когато естеството на задължението налага, органът по ал. 1 може да иска съдействие от органите на полицията, други държавни органи и от общините. Всички държавни органи са длъжни при поискване да съдействат на органа по изпълнението и на упълномощените за изпълнението лица."

1.8. Ефективността и бързината на съдебното изпълнение са от значение не само с оглед върховенството на закона и доверието в съдебната система, но имат и много силен икономически ефект за гражданите, бизнеса и държавния бюджет. В условията на финансова и икономическа криза, на рекордна свръхзадлъжнялост между фирмите, бързото събиране на вземанията има още по-голямо значение за икономиката и нейното своевременно възстановяване.

2. Цели, които се поставят

2.1. Синхронизиране на законодателството, избягване на възможността за двусмислено тълкуване на разпоредбите на ГПК, осигуряване на ефективно изпълнение на съдебните актове, върховенство на закона и достигане на европейските стандарти в областта на правосъдието.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Когато държавата изпълнява едно от основните си задължения да осигури ефективност на правосъдието и върховенство на закона финансовите аргументи не могат да бъдат водещи.

Но качественото /на време и в пълнота/ изпълнение на съдебните актове доведе до изключително успешната, по оценки на Световната банка, реформа в принудителното изпълнение в България, чиито финансови резултати за българските граждани и юридически лица и за държавния бюджет са оценени еднозначно положително от всички. Разходите необходими за оказване на съдействие от страна на органите на полицията са пренебрежимо малки спрямо комулативния финансов резултат от ефективното принудително изпълнение.

4. Очакваните резултати от прилагането

4.1. Евентуална законодателна промяна ще даде шанс на реформата в изпълнителното производство да допринесе за повишаване доверието в съдебната система чрез ефективното изпълнение на съдебните решения, което е изключително трудно без съдействието на органите на МВР. Република България беше многократно критикувана от европеските институции преди въвеждане на частното съдебно изпълнение именно за това, че съдебните решения не произвеждаха правни последици в следствие на липсата на адекватно принудително изпълнение.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Предлаганата промяна е в съответствие с правото на Европейския съюз. В нито една европейска държава държавните органи и МВР, независимо от своята натовареност, не са освободени от задължението да съдействат на съдебното изпълнение.

22.01.2010 г. Вносител:
София

/Огнян Стоичков/